

TEODOR STRACZYCKI

pseudonim „GÓRA”

ojciec Aleksander matka Zofia z Sakowiczów

Urodzony 10 marca 1917 r. w Mińsku ZSRR.

W 1939 roku brał udział w walce z Niemcami pod Łętownicą w rejonie Zambrowa. Po wkroczeniu armii bolszewickiej na Wileńszczyznę – opuścił dom rodzinny i w dniu 30 grudnia 1939 r. przekroczył nielegalnie granicę rosyjsko-litewską w rejonie Turgiel, następnego dnia już był w Wilnie. Tam, żeby przeżyć, pracował fizycznie, prze-

ważnie na budowie. W roku 1942 został przyjęty w szeregi konspiracji i otrzymał dokument na nazwisko Tadeusz Kozłowski.

W 1943 r. skończył tajny kurs Szkoły Podchorążych w Wilnie i otrzymał stopień kaprala podchorążego. W końcu 1943 r. wstąpił do 13 Brygady Armii Krajowej dowodzonej przez kapitana Adama Walczaka ps. „Nietoperz” i pełnił funkcję oficera broni. Po kilku miesiącach został służbowo przeniesiony do Dwunastej Brygady Armii Krajowej, którą dowodził kapitan Hieronim Romanowski ps. „Cerber” i tam pełnił funkcję zastępcy dowódcy plutony Zwiadu Konnego. Brał udział w walkach z najeżdżącą

hitlerowskim w następujących miejscowościach: Krewa, Grauzyszki, Murowana Oszmianka, Koraby, Holszany. W akcji na Murowaną Oszmiankę „Góra” został wyróżniony i odznaczony przez dowódcę okręgu gen. Krzyżanowskiego ps. „Wilk” Krzyżem Walecznym oraz awansowany do stopnia podchorążego plutonowego. 12 Brygada Partyzancka kpt. Hieronima Romanowskiego została rozwiązana w Puszczy Rudnickiej 19 lipca 1944 r. Dnia 19 lipca 1944 r. późnym popołudniem Dwunasta Brygada została przemianowana na oddział „Wiśnicza” wchodząca w skład Zgrupowania Armii Krajowej „Puszcza” mjr. „Jaremy” inż. Czesława Dębickiego i operowała dalej w puszczy Grodzieńskiej, Ruskiej i Nackiej. Plut. podch. „Góra” dowodził przemienne plutonem i drużyną. Trzonem tego oddziału partyzanckiego byli żołnierze 12 Brygady AK a także zdecydowana część żołnierzy 13 Brygady kpt. Adama Walczaka. Oddział liczył jeszcze wtedy ponad 180 żołnierzy. Oba te oddziały partyzanckie podporządkował sobie mjr „Jarema” i tak powstało Zgrupowanie AK „Puszcza”. Sztab Zgrupowania stanowili: mjr Dębicki Czesław, kpt. Banasikowski Jerzy, ppor. Kazimierz Marciszewski. Mjr „Jarema” był d-cą oddziału a faktycznym wykonawcą jego rozkazów był por. „Mars” Roman Olechnowicz. W czasie marszu z Puszczy Rudnickiej do Puszczy Nackiej stoczyliśmy walkę z oddziałem sowieckim w rejonie Krzyża Narbuta koło Dubicz. W walce tej polegli pchor. „Czarny” – Łokucjewski Henryk i kpr. „Drağal” „NN” nauczyciel ze Smorgoń. Po osiągnięciu Puszczy Nackiej oddział nasz znalazł się całkowicie w nieznanym obcym terenie. Dnia 19 sierpnia 1944 roku jeszcze przed wschodem słońca w miejscowości Borowe zostaliśmy zaatakowani przez 265 p.p. i 32 Zmoto-

ryzowany Pułk NKWD. Podczas tej walki zginął kpr. „Wujek” oraz zostało bardzo ciężko rannych dwóch oficerów, por. „Marsi” i ppor. „Żagiel”. Sowieci zastrzelili gospodarza zagrody, w której kwaterowaliśmy i spalili stodołę. Po dwugodzinnej walce i szczęśliwym wycofaniu się z okrążenia kpt. „Cerber” wyekspediował z rejonu Nańczy furmanką w kierunku Wilna chorego mjr. „Jareme”. Niewiele ujechał, gdyż został zatrzymany i odwieziony do siedziby NKWD w Wilnie. Dnia 30 sierpnia 1944 roku zwarty dotychczas oddział „Wisińca” został rozwiązany, wobec czego ja po krótkiej naradzie z dowódcą 12 Brygady udałem się do Wilna i tam wstąpiłem do konspiracji Garnizonu Wileńskiego AK otrzymując z legalizacji dokument na to samo nazwisko jakie otrzymałem w konspiracji w 1942 r. W Wilnie dwukrotnie byłem aresztowany w roku 1942 przez gestapo i po raz trzeci przez NKWD w 1944 roku. Siedziałem sześć miesięcy w więzieniu na Łukiszkach w Wilnie, następnie 22 lutego 1945 roku

zostaje deportowany pociągiem specjalnego przeznaczenia do łagru nr 240 NKWD do miasta Stalino, największego zagłębia węglowego na Ukrainie. Tam pracował niewolniczo pod nadzorem NKWD w kopalni węgla. Po przepracowaniu jednego roku uciekł z łagru w połowie marca 1946 roku był już w Wilnie. W Wilnie szybko otrzymał „lewe” papiery, od działającej jeszcze sprawnie konspiracji, dalej na nazwisko Kozłowski i w końcu marca 1946 r. przedostał się do Polski. Do właściwego nazwiska powrócił dopiero w latach sześćdziesiątych, gdy Prokuratura Wojewódzka i Służba Bezpieczeństwa w Olsztynie zajmowała się jego sprawą z roku 1944.

Po przybyciu do Polski osiedlił się w Giżycku i pracowałem w następujących instytucjach jak: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Giżycku, Przedsiębiorstwo Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi w Olsztynie, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Giżycku i Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Smokowie.

Posiada następujące odznaczenia: Krzyż Walecznych; Krzyż Partyzancki; Krzyż Armii Krajowej; Krzyż Więźnia Politycznego; Krzyż Walki o Niepodległość; Order Przelanej Krwi za Ojczyznę; Order za Udział w Wojnie Obronnej 1939 r.; Odznakę Grunwaldu; Odznakę Zasłużony Pracownik Rolnictwa.

Od początku powstania Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Koła w Kętrzynie do roku 1996 pełnił funkcję chorążego pocztu sztandarowego. Do żadnej partii nigdy nie należał.

20. V 2002 r.